Uwolnienie z opóźnionym zapłonem

18 listopada 1987 roku komisja Kongresu ds. zbadania skandalu Iran-Contras wydał końcowy raport, który wskazywał Ronalda Reagana jako ponoszącego odpowiedzialność za sprzeczne z prawem działania jego współpracowników.

Sprawa Iran-Contra była kryzysem konstytucjonalnym, który mógł doprowadzić do *impeachmentu* prezydenta Reagana w końcówce jego prezydentury 1984-86 i kładł się cieniem na urząd jego następcy Georga H.W. Busha.

Skandal dotyczył *nieautoryzowanego finansowania* i zaopatrzenia w broń nikaraguańskich contras walczących z sandinistami, jak również *nielegalnej sprzedaży* broni Iranowi w zamian za uwolnienie amerykańskich

zakładników. Wcześniej Kongres zabronił administracji wspierania contras, negocjowania z terrorystami, Iranem, jak również prowadzenia rozmów w sprawie uwolnienia zakładników, które to zasady były po kolei łamane.

Ronalda Reagana uznano za narodowego bohatera, gdy na kilka minut przez inauguracją prezydencką otrzymano wiadomość o uwolnieniu 52 dyplomatów amerykańskich. Jego sukces próbowano tłumaczyć filmowemu wizerunkowi twardziela, który mógł okazać się trudnym przeciwnikiem, powodując, że Irańczycy roztropnie uwolnili zakładników. Prawda była zgoła inna.

Początku skandalu upatruje się w Październikowej Niespodziance z 1980 roku, mającej miejsce podczas kampanii prezydenckiej Cartera i Reagana. Uwolnienie zakładników przed dniem wyborów mogłoby zagwarantować zwycięstwo Cartera, który nieznacznie przewodził w sondażach.

Mając to na uwadze, zespół Reagana potajemnie negocjował z Ajatollahem Chomeinim z Iranu. Szef kampanii Reagana William Casey i George Bush spotkali się w Paryżu z irańskim premierem Bani-sadrem, zaledwie na kilka tygodni przed wyborami. Częścią umowy między Iranem a Amerykanami była dostawa broni, którą Iran potrzebował w wojnie z Irakiem.

Pierwsze spotkanie w sprawie dostawy do Iranu miało miejsce już w czerwcu 1980 roku w Barcelonie w główniej siedzibie Pepsico International w hotelu Princess Sofia i ze strony Amerykanów przewodził spotkaniu Casey i McFarlane, który został później doradcą prezydenta w sprawach obronności. Trzy miesiące później w Paryżu doszło do kolejnego spotkania, gdzie sfinalizowano umowę z reżimem Chomeiniego i przekazano 40 milionów dolarów w „akcie dobrej woli”. Zgodnie z sekretną umową, w której uczestniczył Bush, zakładnicy amerykańscy

mieli pozostać w niewoli do czasu listopadowych wyborów. Ari Ben-Menasze, były doradca do spraw bezpieczeństwa narodowego izraelskiego premiera Icchaka Szamira, również potwierdził, że zapłacono za to wielkie pieniądze irańskim ajatollahom.

Paryskie spotkanie, będące preludium do skandalu Iran-Contras zostało ujawnione 15 kwietnia 1991 roku w programie telewizyjnym, a następnego dnia w artykule w „New York Times". Ben Menasze, w książce „Profit of War" twierdzi, że 19 października 1980 roku, około godziny 11.00 Ajatollah Mahdi Karrubi wraz z ochroniarzami pojawił się w hotelu Ritz, gdzie izraelscy i francuscy agenci czekali na przybycie Georga Busha i Williama Caseya. Podczas spotkania, na którym doszło do porozumienia, uzgodniono *łapówkę* w wysokości 40 milionów dolarów, jak również złożono obietnicę sprzedaży dużej ilości broni dla Iranu w zamian za uwolnienie 52

zakładników. Miało to jednak nastąpić nie wcześniej, niż przed listopadowymi wyborami, co też uczyniono w styczniu 1981 roku na kilka minut przed uroczystą inauguracją Reagana.

Pięć miesięcy po Październikowej Niespodziance i dwa miesiące po zaprzysiężeniu Reagana, prezydent pozwolił Caseyowi na tajną operację, zmierzającą do obalenia lewicowego rządu sandinistów. Kiedy przez kolejne lata contras zapisali się niechlubnie zabijając niewinne osoby, opinia publiczna okrzyknęła działania Ameryki „brudną wojną Reagana", a Kongres zaniechał dalszej pomocy dla antyrządowej partyzantki.

Źródła: angelfire.com; "A brief history of Central America", aut. Héctor Pérez Brignoli, wyd. University of California Press 1989; „Political corruption in America: an encyclopedia of scandals, power, and greed", aut. Mark

G r o s s m a n ;
middleeast.about.com;
en.wikipedia.org